

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt ÇAVUŞOĞLU* tarafından Anayasa'nın 98'nci ve İçtüzüğü'nün 99'ncü maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlandırılmasını arz ederim.

Zeynel ÖZEN

İstanbul Milletvekili

Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa Konseyinin “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı”nı 21 Kasım 1988 tarihinde imzalamıştır. Şartın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair 8 Mayıs 1991 tarih ve 3723 sayılı Kanun, 21 Mayıs 1991 tarih ve 20877 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Onay belgeleri 9 Aralık 1992 tarihinde tevdi edilmiş ve Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Türkiye bakımından 1 Nisan 1993 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti olarak imzalanıp onaylanan maddelerde Avrupa Yerel yönetimler Özerklik Şartı’ndan belirtilen temel yükümlülükler gereği; “*Yerel yönetimler, merkezi yönetime ya da diğer yönetimlere bırakılmayan tüm yerel hizmetleri görebilmek için, anayasa ya da kanun ile belirlenmiş, gerekli yetki ve sorumluluklara sahip olmalıdırlar. Kanunda öngörülen durumların dışında, bu yetkiler merkezi yönetimce zayıflatılmamalıdır.*”

Öte yandan Halkların Demokratik Partisi (HDP), 31 Mart 2019 Yerel Seçimlerde Doğu ve güneydoğu bölgesindeki 3 büyükşehir dahil kazandığı birçok il, ilçe ve beldeye kayyum atandı. Son olarak 15 Mayıs Cuma günü Iğdır, Siirt, Baykan, Kurtalan ve Altınova belediyelerine de kayyum atanmasının ardından, birçok uluslararası kurumdan ciddi tepkiler geldi.

Bu anlamda Avrupa Birliği (AB) Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi ve AB Komisyonu Başkan Yardımcısı Josep Borrell, Türkiye’de muhalefet partilerine bağlı belediyelere karşı karar ve eylemlerin siyasi kaynaklı olduğu görünümü verdiğini ve derin endişe yarattığını belirtti. Türkiye’de bu uygulamalara imza atan iktidarın anayasayı ve Türkiye’nin uluslararası yükümlülükleri çerçevesinde hukukun üstünlüğünü, insan haklarını ve temel haklarla uyumlu bir şekilde yürütme sorumluluğu üstlenmesi gerektiğini hatırlattı.

31502

Bu nedenle Türkiye'nin, Venedik Komisyonu'nun tavsiyeleri ve Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı çerçevesinde üstlendiği yükümlülüklerle uyumlu olarak yerel demokrasinin işleyişi önündeki engelleri ortadan kaldırması gerektiğini dile getirdi.

Türkiye Cumhuriyeti olarak 1 Nisan 1993 tarihinden itibaren yürürlükte olan "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı"nda belirtilen temel yükümlülüklerin aksine, başta doğu ve güneydoğu illeri olmak üzere yerelde yaşayan halkın iradesinin aksine kayyum mekanizmasıyla yerel yönetimlerle erk paylaşımı ilkesine uymayan merkezi idare tüm erki tek taraflı olarak eline almaktadır. Batı demokrasisinin en temel yerellik ilkelerine aykırı bir şekilde, yürürlükteki yasalarca olması gerekenin aksine yerel-merkez ilişkisindeki erk eşitsizliği ülkedeki huzursuzluğun kaynağı haline gelmiştir.

Bu kapsamda;

- 1) Türkiye'nin de imzası bulunan "Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı"nda belirtilen temel yükümlülüklerin aksine, neden muhalif belediyelere kayyum atanarak yerelin iradesi ve erk paylaşımındaki hakları ellerinden alınmaktadır?
- 2) Türkiye Cumhuriyeti olarak bağlayıcılığı bulunan uluslararası anlaşmaları dikkate alınmadan gerçekleşen merkezi otoriterleşmenin amacı nedir?
- 3) Kayyum atamalarına karşı uluslararası kamuoyundan yükselen endişelere dair herhangi bir açıklamanız var mıdır?
- 4) Batı demokrasilerin olmazsa olmazı olan yerel-merkez ilişkisindeki erk eşitliğinin sağlanıp ülkenin artık ulusal ve uluslararası boyutta normalleşebilmesi ve demokratik bir ülke olarak kabul edilebilmesi için dışişleri olarak bir planınız var mıdır?